

Να σταματήσουμε τον εθνικισμό

Κάθε χρόνο στις αντικατοχικές πορείες, στις συνέλευσεις κυπριων φοιτητών, σε σχολικές & εθνικές γιορτές, σε συνέδρια πολιτικών κομμάτων, σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές βιώνουμε το εθνικό θέατρο του προλόγου: εθνικιστικά συνθήματα, πλήθος σημαίων, έξαρση του πατριωτισμού και της χριστιανοσύνης με αποκορύφωμα του εθνικού αυτού παροξυσμού, - το grandfinale - ο ελληνικός εθνικός ύμνος! Βέβαια η πραγματικότητα αυτή αντικατοπτρίζει την κυρίαρχη αντίληψη που καλλιεργείται συστηματικά και υπάρχει εδώ και χρόνια στο νησί: ο απόλυτος άκρατος εθνικισμός. Ο όρος εθνικισμός - πατριωτισμός εύκολα παρανοείται και ακόμα πιο εύκολα εγύρει αντιστάσεις.

Τι είναι τελικά το έθνος, ο εθνικισμός, ο πατριωτισμός; Μήπως ο πατριωτισμός είναι κι αυτός ένας συγκαλυμμένος εθνικισμός; Καμιά φορά ακόμα και τα πιο δημοκρατικά πνεύματα διολισθαίνουν στην προάσπιση της εθνικής ταυτότητας. Σχολείο, ΜΜΕ, κρατικοί φορείς, πολιτικά κόμματα συστηματικά προπαγανδίζουν την εθνική συνείδηση. Ως έθνος μπορούμε να θεωρήσουμε μια ομάδα πληθυσμού που έχει και διαμορφώνει κοινές αναπαραστάσεις σ' ένα συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο. Οι κοινωνικές διαδικασίες που τις διαμορφώνουν δεν είναι στατικές αλλά υπάρχουν μέσα σ' ένα πλέγμα συγκρούσεων, αλλοιώσεων και διαφοροποιήσεων όπου αυτά τα κοινά στοιχεία αναφοράς συνεχώς μεταβάλλονται δημιουργώντας νέα δεδομένα και συνθήκες. Κατά την φεουδαρχία όπως και σε παλαιότερες κοινωνικές οργανώσεις, αν και υπήρχαν εθνολογικά στοιχεία ουσιαστικά αυτά συστηματοποιούνται με την κυριαρχία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και διαχέονται σαν κυρίαρχη ιδεολογία. Έτσι η εθνική συνείδηση αναπτύσσεται αρκετά πρόσφατα ιστορικά, στην Ευρώπη τον 18ο αιώνα μαζί με την ανάπτυξη του Καπιταλισμού.

Στις αρχές ύπαρξής του ο Καπιταλισμός απαιτούσε για την ανάπτυξή του όσο το δυνατό πιο μεγάλα, όσο το δυνατό πιο συγκεντρωτικά κράτη και ο εθνικισμός ήταν η κατάλληλη ιδεολογία για την εκπλήρωση αυτής της αναγκαιότητας: έτσι δημιουργήθηκαν τα έθνη-κράτη, ως αποτέλεσμα μεγάλων συγκρούσεων μεταξύ της ανερχόμενης αστικής τάξης και της φεουδαρχίας, της τότε κυρίαρχης τάξης. Είναι γεγονός ότι πριν από την Ελληνική Επανάσταση στα Βαλκάνια συνυπήρχαν διάσπαρτα διάφορες εθνότητες (Τούρκοι, Αρβανίτες και Αλβανοί, Βλάχοι, Έλληνες, Σλάβοι) παρόλα αυτά η αναγκαιότητα κυριαρχίας της αστικής τάξης εξανάγκασε την δημιουργία αμιγώς εθνικών κρατών. Το εθνικό παραλήρημα των εθνοκροφόνων είναι απόρροια της γαλούχησης του "ελληνοχριστιανικού ιδεώδους".

Ας ξεκαθαρίσουμε κάποια πράγματα: ο όρος αυτός εφευρέθηκε με την ύπαρξη του ελληνικού κράτους και δεν ανταποκρίνεται σε κάποια ιστορική πραγματικότητα. Δεν υπήρξε μια ομαλή διαδικασία συνέχειας της ελληνικής αρχαιότητας με την βυζαντινή ορθοδοξία αλλά μια μετωπική σύγκρουση των δύο αντιθέτων πολιτισμών για την επικράτηση του ενός. Έτσι σημαίες με την ελληνική σημαία, την Κύπρο και τον Παρθενώνα μπορούν να εκληφθούν μόνο ως ένα κακαίοσθητο κολλάζ ανιστόρητης προπαγάνδας. Η εφεύρεση της Μεγάλης Ιδέας - αποτέλεσμα της προηγούμενης διαδικασίας - εξυπηρέτησε τον ελληνικό αστισμό για την επέκταση της πολιτικής του κυριαρχίας στο σύνολο των εδαφών που ζούσαν ελληνικοί πληθυσμοί (1912-1922). Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι ο εθνικισμός ως ιδεολογία υπάρχει εξυπηρετώντας συγκεκριμένα συμφέροντα επιβολής κυριαρχίας και καθυπόταξης.

Το έθνος αποτελεί τον συνεκτικό δεσμό ανωτέρων και κατωτέρων κοινωνικών στρωμάτων, καταπιεστών και καταπιεζομένων. Εξυπηρετεί και διαιωνίζει αυτή τη διάκριση αφού εντοπίζει τον εχθρό σε ένα άλλο έθνος - το οποίο παρεπιπτόντως διαπερνάται από την ίδια αντίφαση. Ένας από τους κυριότερους λόγους επιβολής κυριαρχίας στα κατώτερα στρώματα είναι η αποδοχή από αυτά της εθνικής ενότητας και των κοινών εθνικών συμφερόντων - τα κοινά εθνικά συμφέροντα δεν υπάρχουν είναι μια απάτη. Επικαλούμενη αυτά οι κυβερνήσεις δικαιολογούν και επιβάλλουν την αυταρχική τους πολιτική. Ιδιαίτερα η ιστορία της Κύπρου δεν μπορεί να μας αφήνει με αυταπάτες. Ο δικός μας εθνικισμός χρησιμοποιήθηκε τελικά από τους ίδιους τους αποικιοκράτες, από τους οποίους πολεμούσαμε να απελευθερωθούμε, ως όπλο ενάντια στον Κυπριακό λαό, για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους.

Ο διαχωρισμός του λαού σε Έλληνες και Τούρκους, η παραγνώριση κοινών μας πολιτισμικών καταβολών, δημιουργήσε ανεπανόρθωτες βλάβες στις μεταξύ μας σχέσεις. Η περιχαράκωση πίσω από εθνικά συμφέροντα, ουσιαστικά αποκρύπτει το πρόβλημα και αρνείται να δει την πραγματικότητα. Μάλιστα ακολουθεί πιστά τους δρόμους του παρελθόντος, εξωθώντας στα ίδια αδιέξοδα και την συντριβή, όπως αμείλικτα έκρινε η ιστορική πραγματικότητα. Η αναγνώριση της Ελλάδας ως της "μητέρας πατρίδας", ως της χώρας στην οποία πρέπει με κάθε τρόπο να συγκολληθούμε, αδυνατεί να αντιληφθεί πως Ελλάδα δεν είναι μια ιδέα, μια φανταστική έννοια που υπάρχει στο υπερπέραν. Ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός υπάρχει μέσα στην ιστορική του εξέλιξη όχι ανεξάρτητα από τις κοινωνικές και ταξικές συγκρούσεις αλλά μέσα σ' αυτές και καθοριζόμενος απ' αυτές.

Εμείς αναγνωρίζουμε, τιμούμε και διδασκόμαστε από τις μεγάλες στιγμές του ελληνικού εργατικού κινήματος, όχι γιατί αυτό ήταν ελληνικό αλλά γιατί είναι ιστορικά ένα από τα σημαντικότερα ταξικά κινήματα της Ευρώπης. Οι ελληνολάγνοι, νοσταλγοί χουντικών καθεστώτων, ήταν αντίθετα απέναντι, με τους "εχθρούς" που ο λαός πολέμησε. Στην καλύτερη περίπτωση ο εθνικισμός - ο έρπων φασισμός - απλά θα καταστρέφει τις κοινωνικές και ταξικές προοπτικές αντίστασης. Πολύ χειρότερα όμως, αυτού του τύπου αντιλήψεις και πρακτικές οδηγούν σε συμμορίτικα χτυπήματα, ξυλοδαρμούς, "κλαίουσες" στην Λήδρας για την κατάρρευση του τείχους, σκοτεινές γριβικές αναμνήσεις που η αναβίωσή τους σύντομα θα πρέπει να απαντηθεί.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΑΓΙΔΑ - ΟΙ ΚΑΤΑΠΙΕΣΜΕΝΟΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝΕ ΠΑΤΡΙΔΑ